

De ontmaskering van het moderne museum

Museummodules

10/04 – 12/09/2010

Witte wanden, de kunstwerken spaarzaam, met veel ruimte ertussen opgehangen, in een overzichtelijke chronologie getoond... het beeld dat velen hebben van een museum van moderne en hedendaagse kunst. Vaak klopt dit, maar hoe is dit model ontstaan en waren er alternatieven? En hoe kan het museum in de toekomst zijn tentoonstellingen presenteren?

Op 10 april opent de tentoonstelling *Museummodules* in het kader van *Play Van Abbe* deel 2. In deze tentoonstelling worden historische tentoonstellingsmodellen opnieuw geïnterpreteerd. Kunstenaars, ontwerpers en onderzoekers ontmaskeren het vertrouwde beeld van het moderne museum als het voorlopig eindpunt van de dynamische tentoonstellingspraktijken in de eerste helft van de 20^e eeuw. Deze hedendaagse bewerkingen van historische presentatiemodellen geven niet alleen een nieuwe kijk op het verleden, maar duiden ook op de mogelijkheid van een heel ander museum in de toekomst. Er worden zowel werken uit de museumcollectie getoond als nieuw werk speciaal gemaakt voor deze ruimtes. Vier uiteenlopende interpretaties geven een vernieuwend perspectief op de museale geschiedenis: *Raum der Gegenwart*, *Museum of Modern Art*, *Musée Imaginaire* en *Museu de Arte de São Paulo*.

Raum der Gegenwart (1930)

- gereconstrueerd door Kai-Uwe Hemken en Jakob Gebert

Raum der Gegenwart uit 1930 stond voor de ontwikkeling van massamedia en kennisproductie. Het was een ontwerp voor een museumzaal van het Provinzialmuseum in Hannover dat uiteindelijk nooit is uitgevoerd. Het model werd ontwikkeld door directeur Alexander Dörner en Bauhauskunstenaar László Moholy-Nagy. Samen bedachten ze een hybride museumruimte met als doel de snel veranderende industriële samenleving continuerend in beeld te kunnen brengen. Kunst, design, architectuur, techniek en sport in de moderne industriële maatschappij werden niet door middel van originele kunstwerken, maar door allerlei reproducties, bijvoorbeeld foto's, films, dia's, een kinetische 'beeldenmuur' en de *Licht-Raum-Modulator* gevisualiseerd.

Raum der Gegenwart, 1930, ontworpen door Alexander Dörner en László Moholy-Nagy, uitgevoerd door Kai-Uwe Hemken en Jakob Gebert. Zaaloverzicht Van Abbemuseum, 2010. Foto Peter Cox

In de huidige reconstructie van kunsthistoricus Kai-Uwe Hemken en ontwerper Jakob Gebert is aan het oorspronkelijke ontwerp een Camera Obscura toegevoegd in de aangrenzende ruimte. Museumbezoekers zien in de camera obscura andere bezoekers door de *Raum der Gegenwart*-zaal lopen. Jakob Gebert ziet de camera obscura als voorloper van de tentoongestelde fotografie in de *Raum der Gegenwart*. In het donker weerklinkt een hoorspel dat fragmenten laat horen uit een dialoog tussen Dörner en Moholy-Nagy. De ruimte is een duistere atmosferische tegenhanger voor de industriële museumzaal van de museumdirecteur en kunstenaar.

Museum of Modern Art (1929)

- geïnterpreteerd door Museum of American Art Berlin

Na de Tweede Wereldoorlog is het Museum of Modern Art (MoMA) in New York in vele opzichten als de trendsetter voor musea van moderne kunst gezien. MoMA is het instituut geweest dat in de woelige ontstaansgeschiedenis van musea voor moderne kunst vernieuwingen in presentatievormen tot een standaard heeft weten te maken. Het Museum of American Art Berlin onderzoekt deze geschiedenis, traceert de voorlopers van MoMA en kijkt hoe het MoMA zijn invloed heeft kunnen uitbouwen. In *Sites of Modernity* van Museum of American Art Berlin wordt een legendarische tentoonstelling uit 1936, *Cubism and Abstract Art*, in het MoMA gethematiseerd. Hierin werd de moderne kunst voor het eerst in historisch perspectief geplaatst met een indeling naar internationale stromingen in plaats van nationale scholen.

Het Museum of American Art Berlin toont naast de MoMA interpretatie ook hun versie van de educatieve ruimte rond het *Kabinett der Abstrakten* (2009) van de Russische kunstenaar El Lissitzky uit 1926.

Musée Imaginaire (1947)
- geïnterpreteerd door Florian Schneider i.s.m Kim de Groot

Het beroemde *Musée Imaginaire* van André Malraux berust feitelijk op de titel van het eerste deel van zijn driedelige *Psychologie de l'Art*, later uitgegeven als *Les Voix de Silence* in 1953. Hij beschrijft een kunstgeschiedenis waarin fotografische reproducties geen bijrol maar een hoofdrol spelen. Voor zijn imaginaire museum, een museum zonder muren, verzamelde Malraux afbeeldingen van kunstwerken. Hij onderzocht door middel van deze plaatjes hoe moderne reproductietechnieken (close-up, perspectief, etc.) andere ordeningen van kunstwerken mogelijk maken. In lijn met Malraux reflecteert cineast Florian Schneider samen met kunstenaar Kim de Groot op het ordeningsmechanismen in het museum. Zij nemen de grijze tussenruimtes onder de loep. In *The Grey 19* analyseren ze namelijk het 'grijze' archief van het museum waar objecten bewaard worden die zich tussen kunstwerk en archiefstuk bevinden. De status van deze objecten is nog niet vastgesteld ofschoon de meeste al jaren in het museum worden bewaard.

Museu de Arte de São Paulo (1968)
- geïnterpreteerd door Wendelien van Oldenborgh

Museu de Arte de São Paulo (MASP) uit 1968 van de architect Lina Bo Bardi is het symbool van Braziliaanse moderne architectuur. Het museum is ontworpen als een ontmoetingsruimte voor diverse vormen van cultuurproductie en toegankelijk voor alle bevolkingslagen. Het meest typerende in haar ontwerp is het gebruik van glas dat staat symbool voor haar ambitie om een open karakter te scheppen. Toen Lina Bo Bardi de collectie van MASP op glas presenteerde was dit een uiting van haar wens kunstwerken te verlossen uit vaste interpretatie en ruimte te bieden voor nieuwe relaties tussen de werken en het publiek. Kunstenaar Wendelien van Oldenborgh gebruikt de glazen panelen in haar interpretatie genaamd *Lina Bo Bardi: The Didactive Room*, om kunstwerken te exposeren in de geest van Bo Bardi. In haar benadering van Bo Bardi's architectonische visie reconstrueert zij de glazen elementen uit het interieur van het museum in São Paulo. Geheel in de lijn van de architect zoekt Van Oldenborgh met een in de ruimte gesitueerd activiteitenprogramma naar spontane ruimtelijke interventies die tot een vernieuwende relatie met het publiek kunnen leiden

Museummodules

Museummodules is onderdeel van het tweede deel van het veelzijdige, 18 maanden durende programma *Play*

Van Abbe waarin wordt gezocht naar de rol van het museum voor hedendaagse kunst in de 21e eeuw. Ieder deel van het programma kijkt naar het functioneren van het museum in verleden, heden en toekomst. In deel 2 van *Play Van Abbe* staat de factor tijd centraal. *Tijdmachines* gaat over de vraag hoe (kunst)geschiedenis wordt geschreven en stelt daarbij het traditionele perspectief op het museum ter discussie. Dit deel breekt resoluut met de opvatting dat het museum neutraal en objectief is. In tegendeel: er wordt gesteld dat het museum een tijdmachine is die subjectieve mechanismen hanteert om tijd te ordenen en haar kunst te verzamelen en te presenteren.

Opening

Zaterdagmiddag 10 april 16.00 als onderdeel van de opening van het programma *Play Van Abbe*, deel 2: *Tijdmachines*.

Conservatoren

Diana Franssen en Steven ten Thije

Sponsors

Play Van Abbe is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Mondriaan Stichting, BankGiro Loterij, Provincie Noord-Brabant, VSBfonds en SNS REAAL Fonds.

Museum of Modern Art New York (MOMA), 1929. Samengesteld door Alfred H. Barr Jr., geïnterpreteerd door Museum of American Art Berlin. Zaaloverzicht Van Abbemuseum, 2010. Foto: Peter Cox

Musée Imaginaire, 1947, geschreven door André Malraux, geïnterpreteerd door Florian Schneider. Zaaloverzicht Van Abbemuseum, 2010. Foto: Peter Cox

Museu de Arte de São Paulo (MASP), 1968. Ontworpen door Lina Bo Bardi geïnterpreteerd door Wendelien van Oldenborgh. Zaaloverzicht Van Abbemuseum, 2010. Foto: Peter Cox

Het Van Abbemuseum in Eindhoven is een van de meest toonaangevende musea voor hedendaagse kunst in Europa. Het museum heeft een uitgebreide internationale collectie van ruim 2700 kunstwerken, waaronder sleutelwerken van Lissitzky, Picasso, Kokoschka, Chagall, Beuys, McCarthy, Daniëls en Körmeling. Vragen op het gebied van kunst en samenleving stelt het museum op een experimentele manier aan de orde. Openheid, gastvrijheid en kennisuitwisseling zijn voor het Van Abbemuseum van belang, en we prikkelen onszelf en bezoekers om over onderwerpen na te denken. Bijvoorbeeld over de rol van de collectie als cultureel 'geheugen', of over het museum als publieke ruimte. Door internationale samenwerking en uitwisseling is het Van Abbemuseum bovendien een plaats waar creatieve kruisbestuiving plaatsvindt. Een bron van verwondering, inspiratie en verbeelding.

Van Abbemuseum

Van Abbemuseum
Bilderdijklaan 10
Eindhoven

Openingstijden

Dinsdag t/m zondag 11.00–17.00 uur

Donderdag 11.00-17.00 uur

Op donderdagen is het museum geopend tot 21.00 uur en is de toegang gratis vanaf 17.00 uur.

Toegang

Volwassenen: € 9,00

Groepen van 10 of meer, 65 plussers: € 6,50

Studenten, CJP houders: € 4

donderdagavond van 17.00-21.00: gratis toegang (t/m 31/12/10)

Kijk voor meer informatie op www.vanabbemuseum.nl

Voor redactie:

Persopening

vrijdag 9 april, 11.00 uur – 14.00 uur.

Meer informatie en afbeeldingen kunnen worden gedownload op:
www.vanabbemuseum.nl/pers.

Of neem contact op met:

Ilse Cornelis, Marketing & Communicatie

tel: +31 (0)40 238 1019

mob: + 31 (0)6 12995794

i.cornelis@vanabbemuseum.nl